

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor
 Fél évre 4 kor
 Negyed évre 2 kor
 Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítanak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

NYILTÉRÉK 50 FILLÉR.

Feloldó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főmunkos:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyújtó:
STRAUSZ SÁNDOR.

Ekho.

(hj) A Hrv. Pravo »Muraköz alszik« cím alatt cikkelysorozatot közöl, jó idő óta, melyben — mint a cím is elárulja — azt konstatálja a nekibokrosodott cikkelyíró, hogy Muraköz horvát ajku magyarsága édesdeden szunnyad s ezt a fásult tömeget az ő riadója se tudja — à son gout — életre kelteni.

Ez jól van így!
 Sőt az lenne baj, ha nem így állának a dolgok.

Az illető, — aki megsuhogtatja vesszejét, részint azért, hogy fölfricskázza a szendergőket, részint, hogy megkorbaicsolja Xerxesként a Drávát, meg a Murát, mert nem akarja elnyelni (nem a horvátokat, hanem) minket, magyarokat (szerinte a muraközi polgárság mind vérbéli horvát!) — minden valószínűség szerint papi ember.

Még pedig elfogult horvát pap, aki sokáig éltetett Muraközben, ahol is annyi adatot gyűjtött, hogy a sok adat közt elvész az — igazság.

Erre csak egy passzust rántok elő a ciklusból.

Horvát bajtársunk (azért »társunk«, mert bajjal küzd, mint mink — egy kis reciprocitással — s azért »baj«, mert baj, ha ily társaink is vannak) azt írja, hogy Muraközt az illir álomok lovaglóvesszejére azért bajos rá kapadni, mert nem tud horvát ujságot olvasni, olvasni meg azért nem tud, mert aki a magyar iskolából kikerül: az ipso facto nem tudhat írni, olvasni, mert nem tanítják meg rá . . .

Itt talán mégis neki ment az éji bogár

a kínai falnak. Ilyet csak oly ember állíthat, akiben nincs igazságérzet és igazságszeretet. Már pedig jó Herbert Spencer is megmondta egy helyütt, hogy az igazságszeretetének a győzelem vágya felett uralkodnia kell.

Itt pedig csak tenekellen elfogultságot szül az előítélektől átitott lélek, mikor az igazság után kereskedik.

Avagy tán nem is azon erőködik az illető, hogy rá hibázzon az igazságra. Neki nem pucér igazságra van szüksége, amely »képzelt szószer« nélkül szűkölködik, hanem oly adatokra, amelyek elferdítve, perszifálva személyi motívumoktól bróm-illatosítva az igazság negatív képét állítják az ő szeme elé, amelynek homályos vagy eltorzult konturjain el tudjon mélyezni, mikor a nemzeti ideált keresi a clairobscurben.

Mert ő a nemzeti ideálok fölkelet bajnoka.

A nemzeti ideál pedig nálunk olyan prizma, amely minden lényt vagy »igazságot« piros-fehér-kék színben állít az ő szemük elé.

E nemzeti ideál nem törődik oly esélyességgel, mint a minő pl. a valóság.

Nyilván úgy okoskodik interpretálójá, mint Arany a Vojtina Ars poetikában, hogy a valónak csak az »égi más«-t, a reflexet kell feltüntetnie.

Ez azonban a poetika gondolatkörébe tartozik. Mink maradjunk csak a próza világában.

A »Muraköz alszik« c. entre-filet szerzője megfigyeléseket eszközölt Muraközben. Amit nézett, azt az ő filozófus szemüvegén nézte és látta. Ne csodálkozzunk azon, hogy

ő nem azt látta, amit nézett s nem azt nézte, amit látott.

Hogy mit nézett és mit látott, nem érdekel bennünket. Sem az, hogy a Muraköz dolgozóitársait lerántja, önmagát — merő naivságból vagy magatudatlanságból fölmagasztalva; — sem az, hogy magafeledten olyant állít, amit konkrét adatokkal megbizonyítani nem tudna, mert nem is lehet.

De igenis szemmel kell tartanunk az ő aknamunkáját, rá kell vigyáznunk ujjai motollázására csak úgy, mint a városliget-beli szemlénesebb kártyadobálására. Mert Muraköz meghorvátosítását propagálja egy hatalmas mozgalom. Egy nagy arányú, messzire kiterjedhető következtetés mozgalom. — melynek bevallott — célja: a muraközi horvát anyanyelvű — magyarok horvát — nemzeti — magatudatának — fölbresztése, horvát sajtó felállítására Csáktornyan, az illir eszmék elhíntése szerte a nép között, a horvát nyelv tanításának intenzív kultiválása a magyar iskolákban, stb. stb.

Legyünk résen! A mozgalom még csirájában van. Célját még meg se közelíté. A cikkelyíró maga siránkozik azon, hogy az illir eszméknek sajtó útján való terjesztése 3 okból szenved hajótörést: 1.) mert a nép nem tud illirül, 2.) mert nem szeret illirül olvasni, 3.) mert nem akar elhorvátosodni.

A tenni valókról jövő cikkelyemben elmélkedem majd.

A polgári iskola létjogosultsága.

Nincs szándékomban, de meg — sajnos — időm sincsem rá, hogy e nagybecsült

TÁRCA.

Az óhadászi győzelem.

Hüvös, borult augusztusi éjszaka van. Az égboltozatot mindenfelé szürke, ólymos felhők borítják s néha-néha a megiramodott szélvész sóhaj-tása recsegeteli meg az álomból ébredező 48-as póttartalékosok gondatlanul, nyitva maradt ablakait.

Egész éjjel sűrű ködfátyol lebegett Rohonc község fölött s az itt-ott pislogó homályosos fény-sugár csak alig nyújtott némi biztonságot a nehézes léptekkel cammogó »Breitsaft«-nak. Közben-közben egy-egy kíváncsi fej bukik ki az ablakon, s önelégülten sugja álomból ébredező társainak; »Ma bizony semmi sem lesz az óhadászi csatározásból!«

S ezzel kiki visszabukik ósdi köpenye alá, hogy még egyet szundikáljon . . . S ismét csend lesz . . .

Alig csendesülnek el a szép reményekkel befeléd forduló harcfiak, rideg szigorral kapják a parancsot! »Alarm! Auf, auf!« Nagyobb lehetetlenséget képzelnem sem lehet, mint amely leverőleg hatott a rideg valóság. Mindenki kapkod segítségnyújtásért cserélnek össze a zavarban s amidőn már teljes a zavar, akkor gondolnak egyet: meggyújtják a mult estéről maradt kis gyertyadarabot.

Nem a leggyorsabban, de végre mindenki felcühölödvé, harkészen áll. Csak amidőn a hüvös, csipős levegő megcsipi az álomból ébredt boldogtalánokat, akkor térnek magukhoz. S a legnagyobb csendben megindulnak a hajnali sűrű ködben Óhadász felé.

* * *

Az ellenséges csapatok az óhadászi völgyben táboroztak, csupán csak az őrszemek szállták meg az óhadászi magaslatok egyes pontjait.

Mintegy 3/4 órai gyaloglás után ott állanak a 48-asok a kitűzött célnál s azt a parancsot kapják, hogy lepjék meg s szorítsák ki az óhadászi völgyben táborozó 76. és 83. ezereket, s a magaslatokat szállják meg, kemény nehéz munkának ígérkezik!

Az egyesült 19. és 48. gyalogezred erre munkához fog. A 19-esek fölmásznak a magaslatokra, hogy azt megszállják s ugyanekkor a 48-asok megkerülve az óhadászi völgyet rátámadnak az ellenséges csapatokra . . . Néhány perc múlva trombita harsogás s erős puskaropogás hallatszik. Mintegy félóra múlva küzdelem után a 76. és 83. ezred a völgy mentén fölfelé húzódik, hogy visszaszorítsa a 19-eseket kik már a magaslatokon vannak. Válságos lett a 76. és 83-asok helyzete. Egyik oldalról a 19., — kik a magaslatok oldalait megszállták az óhadászi völgyből pedig a 48-asok tüze irányul rájuk. Erre aztán visszavonulnak a völgy

éjszaki szélében levő erdőszélig, csupán csak biztosítottak hagyva maguk után.

Mindenki gondolta hogy csellóság kézzül.

Már ugy látszott, hogy teljesen visszavonult az ellenség. Egyszerre csak Óhadász keleti oldalán a hegytetőről erős tüzel kapnak a győzelem mámorában pihenő csapatok. Újból megkezdődik a harc. A 48-asok tűzvonalba sietve felveszik a harcot, a 19-esek pedig igyekeznek hátba támadni az ellenséget. Azonban a támadó 19-esek a 83-tól váratlanul oldalról kapva megfordulnak, irányt változtatva. Ezzel aztán eldőlt az ütközet. A 83-asok oldalvédje rátámad s a menekülőket leszeríti az óhadászi völgybe s elszakítja a 48-asoktól. Erre a 48-asokat az egyesült 83. és 76. ezred megtámadja, mire a tűzvonalt lassanként lefelé húzódik, hogy egyesüljön a kettő osztróti csapat. Látna ezt a 19-esek új rohamot intéznek s most már minden vonalon erős tüz fejtődik ki. Egy órai harc után sikerül a 48. és 19-eseknek az összekötő kapcsot újból létesíteni s meghúzódnak az óhadászi völgyekellen éjszakai részében . . .

* * *

Délután 4 óráig a hadakozó felek nem zavarták egymás pihenését. Ekkor kapták a 48-asok az utolsó parancsot az óhadászi magaslatok elfoglalására. Igazán ünnepléses pillanat volt! Utolsó roham . . .

lap mult számában megjelent vezércikk írójával polemikába bocsátkoztam, azonban, mint a helybeli áll. polgári iskola ez időszertint igazgatója nem hagyhatom szó nélkül azt az indokolatlan támadást, amely abban a cikkben napvilágot látott s amely kétségbe vonja Csáktornyan a polgári iskola létjogosultságát, hogy a gimnáziumnak propagandát csináljon.

Minden iskolának van létjogosultsága, melyet a nagyközönség felkarol. Csak szét kell nézni az országban, hogy mennyi a polgári iskola s hány kisebb nagyobb város kéri a magas kormánytól annak felállítását s oly nagyszámu tanuló-ifjuság keresi fel, hogy a nagyobb városokban párhuzamos osztályok állításával is alig képes befogadni őket; s hogy aztán a nemzetiségi vidékeken mily megbecsülhetetlen nemzeti missiót teljesít, mindezek pedig napnál világosabban igazolják általában a polgári iskola létjogosultságát. Azért valóban sajnálom s igazán csodálkoznom kell rajta, hogy van olyan ember is, aki kétségbe vonja épen Csáktornyan a polgári iskola létjogosultságát, mikor ez az iskola fokozatosan fejlődik s ma már olyan helyzetbe jutott, az alsóbb osztályok annyira zsúfolva vannak, hogy alig képes a tanulókat befogadni s én azt hiszem, senkisé tagadhatja, hogy nemcsak Csáktornya, hanem az egész Muraköz megmagyarosításában is jelentékeny része van a csáktornyai polgári iskolának. Hogy irnokot is nevel, ez azt mutatja, hogy évenként nagyon sokan kerülnek ki belőle s erre a tiszteletre méltó állásra is jut közülük, hiszen ma már minden pálya tulzsfult, de különösen a tudományos pálya pl. van nekem egy juris doktor ismerősöm, aki más állás hiányában, dijnokoskodik. De aztán, engedelmet kérek, ez az iskola nemcsak irnokokat nevel, hanem tanítókat s igen nagy számmal nevel produktív pályákra is: iparosokat és kereskedőket, akiknek pedig szaporítására sokka, nagyobb szüksége van e szegény hazának mint latinerekre, mert ezeknek nagyrésze ma már alig juthat megfelelő állásokhoz a

nagy konkurencia miatt. Épen azért teljesen fölöslegesnek tartom még egygyel szaporítani a gimnáziumok számát, mikor az egész országban s így Zalamegyében is igen sok van, amelyek valamennyien csupán a tudományos pályákra készíteneek elő s higgye el nekem az igen tisztelt cikkíró ur, hogy a gimnázium szigorúságánál fogva még sokkal több proletár és félbe maradt existenciát nevelne Csáktornyan, mint amennyit nevel a polgári iskola. A polgári iskola négy alsó osztálya ugys egyenlő a gimnázium 4 alsó osztályával s a gimnáziummal ellentétben a gyakorlati életre nevel, épen azért sokkal nagyobb szükség van ilyen iskolára, mint a gimnáziumra.

Cikkíró ur fejtegetéseit igen szép hazafias formába öntötte, azonban szerény véleményem szerint az az eredmény, amit igazán hazafias célként állít fel, el nem érhető. Mert tudvalevő dolog, hogy azon muraközi szülők, akik gyermekeiket papnak szánták, már a hatodik osztály elvégzésével beadják klerikusnak s a gimnázium alsó osztályait is Horvátországban végeztetik el, mert ott a papnak készülő muraközi ifjak teljesen ingyen tanulhatnak. Tehát ez az egyetlen érv is elesik, ami Csáktornyan a gimnázium felállítását indokolhatná.

Én semmiféle magyar iskolának, így a gimnáziumnak sem vagyok ellensége, azért csak győzze meg cikkíró ur, — ha tudja — Csáktornya érdemes közönségét és az egész Muraközt a gimnázium felállításának fontosságáról, de azonban tiszteletteljesen arra kérem, hogy ezen nemes agitációjában ne bántsa a csáktornyai polgári iskolát, amely már közel négy évtized óta tölti be ezen exponált helyen a magyar kultúra terén magasztos hivatását: hazafias értelmes polgárok nevelésével.

Pataky Kálmán,
polg. isk. igazgató.

K Ü L Ö N F É L É K.

Egyedül tiéd.

*Lehet, másra is kacagott már ajkam;
Másra is mosolygott két szemem,
Lehet, másé volt ifju dévajtságom,
De most, csak a tiéd minden sóhajtásom
Egyedül tiéd!*

*Lehet, hogy álmódó kék szemem,
Ragyogott, bészelt szüntelen,
Százé lehetett tréfám bohóságom,
De most csak a tiéd minden álmom
Egyedül tiéd!*

*Tiéd belőlem minden ami rejtett,
A parázs, mely így oktatlan ég,
Tiéd az álmom háttayuféhr selyme,
Tiéd érző szívem csudás szerelme,
Egyedül tiéd!*

Szenth Dezső.

— **Jegyzőválasztás.** A muraszerdahelyi lemondás folytán üresedésben volt körjegyzői állásra m. hó 31-én Lukman Nándor okl. jegyző választott meg.

— **A szerelmes nő.** Pongrácsics Antal drávaegyházi lakos, amint a község közelében levő u. n. Sport csárdában mulatott hozzája szegődött Pongrácz Mihályné szül. Tomasics Ilona perlaki nő. Az asszony midőn látta, hogy Pongrácsics Antal jól be van csirizelve, elcsalta bubajos hangjával Antal sztricit a közeli kukoricásba egy jó órára. Itt azonban ellopta a férfi 95 koronáját s megszökött tőle. A csendőrség azon-

bán elfogta Olina asszonyt, ki tettét beismerete.

— **Merkli József** budapesti táncitanító tegnap kezdte meg a felnőttek oktatását. Gyermekek részére 11-én. Minden hétfőn és szerdán délután külön cursus a kedvelt bosztonból (10 korona.)

— **Megtámadott csendőr.** Augusztus 30-án Alsólendván a »Vasuti Vendéglő»-ben két régebbi haragos: Varga Tamás és Nagy János összeveszttek. Verekedés lett a vége s Varga csakhamar megfutamadott. Utközben szolgálatban levő csendőrökkel találkozik kikinek elmondta baját. A csendőrök erre figyelmeztették Nagyot, hogy miért verekedik folytonosan? A felizgaitott ember erre rátámad Béla Mózes csendőrőrsvezetőre s szuronyját megragadta. Béla agyonszurta támadóját. Varga Tamás feleségét s gyermekét hagyott hára.

— **A vendimákönyvek.** A »Magyar Paizs»-ban már régebben mozgalom indult meg a vend iskolák érdekében. Mint most értesülünk a »Zala» kiadóhivatala újabban a »Magyar Paizs» szerkesztőségébe 18 drb. — hazafias irányu könyvecskét küldött a a vend gyermekek számára.

— **Az alsólendvai Hadik-múmia.** A »Magyar Paizs» alapítója Borbély György zalaegerszegi főgymnáziumi tanár mult vasárnap Alsólendván volt, hogy az ottani Szent-háromság kápolnában levő mumiáról felvételt készítsen a végből hogy a mumiát a Zalaegerszegi muzeumnak kieszközölje. A múmia különben igen értékes, megbecsülni való ereklye s Hadik lovagnak Zalaegerszegen bizonyára jobb helye lesz, mint eddig volt. Legalább több gondot fordítanak reá.

— **A világ legkisebb művészei.** Meggyesy Jancsika és Zolkó 3 és 4 éves művészek atyjuk Meggyesy Zoltán fővárosi konzervatóriumi tanárral legközelebb Csáktornyára jönnek. A művészek, európai közuton indulásuk előtt, mint zalaikai, több vármegyei városban s így Csáktornyan is be akarják mutatni cimbalom, kylofon és tubafon játékaikat, melyekben európai hírnévre tettek szert. Legutóbb Balatonföldváron és Nagykanizsán hangversenyeztek.

— **Miniszeri elismerés** A vallás- és közoktatásügyi Miniszter, augusztus hó 25-én 92745 cím alatt kelt rendeletében, a csáktornyai állami tanítóképző intézetben, ezúvi junius hóban megtartott rajz- és kézimunka kiállítás alkalmából, a varmegye királyi tanfelügyelőjének, a tanítóképző-intézet igazgatójának és tanári testületének, különösen pedig Dienes Károly intézeti rajztanárnak, a kiállítás rendezéseért és elért szép eredményeért, megelégedését és elismerését nyilvánította.

— **Anyakönyvi kinevezés.** Zala vármegye főispánja a muracsányi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé teljes hatáskörrel Süring Adolf segédjegyzőt nevezte ki.

— **Ifju tolvajok.** Három gyümölcsfalusi suhanc, névszerint Bezjak Imre, Kovácsics István és Kostarics Mihály 14—15 éves fiuk még a mult hó egyik napján Novák Mihály és Toplek Tamás gyümölcsfalusi lakosoktól 4 darab házinyulat 4 kor. értékben elloptak. A lopott állatok a tetteseknél meg is találtattak, miért is az ifju bűnösök feljelentettek a helyi kir. járásbírósnál.

— **A végrehajtsai novella** immár élethebe lépén, abból egy igen praktikusnak

Fiuk fel az utolsó támadásra s mig Óhadász ormain ki nem gyujtsuk őrtüzeinket, — addig ne pihenünk!

S a mogorva napbűrnitott legények összenéztek! Ajkaiak szótlanak, de lelkük égett a vágytól s agyukban zakatolt a parancs . . . a kérés

Rövid percek múlva az elkészeredett hősök fegyverei megszólalnak . . .

Foijik a küzdelem elkészeredten! Egymásután verik vissza a 19.-eseket s 48 asokat, kik minden lehetőet elkövetnek a magaslatok elfoglalásáért. Végre sikerül a 48-asoknak a 73. gyalogezredet leszorítani a völgybe. Itt aztán a 19-esek támadással s erős tüzeléssel fogadják, mire a 76-osok szétrakadva egészen visszavonulnak.

Most jött a nap koronája! A 83-asok erős fedeztetben vannak. Hiába minden jó igyekezet! Végre sikerül két tűz közé szorítani őket. Lent a völgyben majdnem tétlenül kell nézni ezt a 76-osoknak mert megmozdulniok nem lehetett . . .

Esti 8 órára harangoznak az óhadászi telpom ki harangjával, amidőn az egyesült 48- és 19-esek örömtűzek kigyullnak Óhadász magasztain! Derék harcot, nagyot kell megvívni s midőn a jámbor sváb nép befejezte esti imáját, felhangzott a hegyek ormain a győzelmes sereg örömmámora

A csipős szellő pedig felkapja, viszi a hangokat a levert sereg s a pihenőre észült óhadásziak füleibe . . .

Hegedűs A. Elek.

zelhető »Jegyzet szélű« kiadást kaptunk amelynek ujtása az eddigiekkel szemben az hogy az oldalaknak csak felét foglalja el a szöveg, míg a másik fele üresen van hagyva, hogy a praktikus jogász azon jegyzeteket tehesse. Az hisszük ügyvédek és bírouraink hamar meg fogják szeretni ez e fajta kiadásokat, melyeket Benkő Gyula Grill-féle udvari könyvkereskedése, Budapestén adott ki. Ára 1.20 K. Ugyanott jelent meg a büntető novella is, ugyanezen kiadásban. Ara ennek is 1.20 korona. Kapható Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornyan.

AZ ÚJ SZESZADÓ TORVÉNY folytán úgy mint minden szesz ára, a világhírű BRÁZAY sósorszesz ára is drágább lesz már szeptember 1-től kezdődőleg. Azért mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségletét még e hó folyamán szeptember elseje előtt szerzi be. A BRÁZAY sósorszesz — mint ismeretes — mindenütt kapható

— **Régiségi könyvtár eladás.** Vogrintsits Nándor perlaki áll. isk. tanító helyszüke miatt eladja családi régiségi könyvtárát. A könyvtár áll 46 kötet érdekfeszítő különféle tudományos és 25 kötet erdészeti műből. A könyvek között 1565. évben írottak is vannak. Felvilágosítással a tulajdonos készséggel szolgál. Perlak, 1908. aug. 28.

— **Köszönetnyilvánítás.** Festetics Jenő gróf ur Ömeltósága a »Csáktornyai Jótékonyképző Nőegylet« emberbaráti céljaira 60 koronát volt kegyes adományozni. Amidőn ezen nemes lelkű, kegyes adományt a nyilvános terére hozom, egyuttal fogadja gróf ur Ömeltósága egyetlünk irányában tanúsított ezen újabb, a szegények nyomorának enyhítésére szolgáló áldozatkészségért a nőegylet legmelegebb köszönetét. Csáktornya, 1908. szeptember hó 3-án. Pálya Mihályné, nőegyleti elnök.

— **A Déli vasut menetdíja.** Folyó évi október hó 1-től kezdődőleg fölemelik a cs. kir. szab. Déli vasuton a személyszállítási díjakat. Ezentul nem lesznek mérsékelt menettérli jegyek s a 200—300 kilométer közt lévő távolságokra zóna tarifa lép életbe s pedig 4 szakaszban. Ezeket menetdíj mérséklés lesz egy két korona erejéig. A vasutársaság az árudiszabásokat is föl akarja emelni, ez a terv azonban csak az árudiszabás reformjának keretében lép majd életbe.

— **Vasuti katasztrófa.** A csáktornya—zágrábi (zagorai) helyi érdekű vasut zágráb—csáktornyai vonalán a Zágrábból reggel 5 órakor induló és Csáktornya állomásra d. e. 10 óra 38 perckor érkező 6815. számú vegyesvonat augusztus hó 30-án Pusča-Bisztra és Veliko-Trgoviste állomások között a nyílt vonalon a vizsgálat eddigi eredménye szerint sántirós következtében kiskamolt. Az utasok közül Kasper Verona zágrábi lakos meghalt, 6 utas, névszerint: Nanednik István novoseli, Jolanics Jákó záboki, Kos Andrea krapina—teplici lakos, továbbá Preluznak Imre, a postakocsi kiserője sulyosan, 8 utas névszerint: Fabianic Róza vrboveci, Kalec Miko, Kalec Franjo pregradai, Kaukels László és neje zágrábi, Gabicsek Miko avelikrizi, Maizner Dragic a svatinai és a zágrábi katonai élelmezési raktár egy közlegénye könnyebb sérülést szenvedett. A vonat személyzet közül Hitler Antal mozdonyvezető meghalt. Szovics Gyula fűtő sulyosan, Roth Mózes vonatvezető, Dankó Imre, Zaleznyák József, Magyarits István fékezők és Erdélyi Imre fűtő könnyebb sérülést szenvedett. A sérültek a zágrábi és a varasdi kórházban helyeztettek el. A pálya 31-én

szabaddá létevelt. Addig a személyforgalom átszállással közvetítetett.

— **Gyakorlat táborigal.** Az ideai nyugalmagyarországi hadgyakorlatokhoz való meueletés közben, melyek mint ismeretes Veszprém környékén lesznek megtartva, a cs. és kir. 13. Hadtest valamint a VII. honvéderület csapatai f. év szeptember hó 5-től —15-ig gyakorlatokat Zalavármegyében s így Muraközben is fogják megtartani. Ezen gyakorlatok alkalmával a táborigal táborigal több-ször és kimerítően lesz ezen idő alatt használatba véve. Hogy ezen hasznos és modern összekötetési eszköz használata ne legyen kérdéses, a helybeli főszozgabirói hivatal szigoruan elrendelte, hogy járása területén a lakosság ezen táborigalvezetékek (sodronyok) megrongálásától, avagy annak eltulajdonításától tartózkodjék.

— **Képviseleti beszámoló.** A letenyei országgyűlési képviselőválasztó kerület közszereiben álló agilis képviselője, Dobrovics Milán függetlenségi követ, mult hó 30-án kerületének több vezérembere társaságában beszámoló köruton volt Alsó-Muraköz több községében, mely községek mint ismeretes a letenyei kerülethez tartoznak. Dobrovics képviselő vasuton érkezett Kotorba, amikor is az állomáson Hajdu Lajos Kotor község főjegyzője s a községi biró üdvözlő beszédet fogadták a szeretet képviselőt. Kotorból a kora délutáni órákban Szentmáriára hajtattott a képviselő. Mindenütt ahol Dobrovics a kíséretével elhaladt, a házakat nemzeti zászlókkal, virágokkal rakták tele s a derek muraközi nép határtalan lelkesedéssel, rajongó szeretettel vette körül a népszerű követet. Amint a képviselő Szentmária község határába érkezett, a község fűtcájában sorfalat álló többszáz főnyi választók mindeütt nagy éljenzéssel fogadták s több helyen mozsárlövéseket adtak tiszteletére. Itt Füzesy Gusztáv községi jegyző szép beszédet intézett a képviselőhöz, — aki erre magyar, majd horvát nyelven hosszabb beszámoló beszédet tartott. A beszéd után Alsóimhályfalva és Csukovecz községek képviselőtestülete tisztelettel Dobrovicsnál, akiket a községek birái és előjárói vezet'ek. Szentmáriáról a képviselő Muravid községbe hajtattott, hol a község birója fogadta beszéddel. Itt is hosszabb beszédet tartott Dobrovics, mely alatt szünni nem akaró lelkes éljenzéssel vették körül a választók. Már késő este volt, — amikor a követ kendő lobogtatások s éljenzések közepette eltávozott Muravidról.

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zsebők János helybeli áll. polg. isk. rendes tanítót ugyanebben a minőségben a nagyszöllősi állami polgári iskolához helyezte át.

— **Katonavilág.** A veszprémi királygyakorlatok közeledtével Csáktornya és környékének is kijut a katonaságból. Két nap óta nagy sürgős forgás van városunkban kerékpáros katonák, podgyásmotor vonatok száguldoznak minden irányban, hozva és vive a harcfákat érdekfeszítő dolgokat. F. hó 4-én egy léghajós osztály, táborigal táborigal és telefon szakasz, majd a 10-ik honvédhuszár ezred érkezett Csáktornyára. szept. 5-én pedig egy tüzérezred valamint az eszéki 28-ik honvédgyalogezred, folytonos gyakorlatozások mellett vonult át Csáktornyan. A legényes részint a városban, részint annak környékén van elszállásolva s hétfőn tovább folytatja útját Veszprém felé.

— **Háromezer koronás nagy díjpályázat** amatőrfényképekre. A magyar amatőrfény-

képezés fejlesztése és terjesztése körül évek óta lelkesen fáradozik a magyar amatőrfényképezők kitűnő szaklapja: »Az Amatőr«. E cél érdekében nem riad vissza semmiféle anyagi áldozattól sem. Élénken bizonyítja ezt az a nagy díjpályázat is, melyely fokozott munkára és magyaros témák keresésére és feldolgozására kívánja serkenteni amatőrfényképezőinket e szaklapjuk szerkesztősége. A háromezer korona összértékű díjakat elsőrangú, értékes fényképező gépek, felszerelések műészi plakettek, készpénzdíjak, oklevelek stb. képezek. Az érdekes és minden fényképező ambíciójára érdemes pályázaton úgy kezdők mint haladottabb amatőrök is résztvehetnek. A képek beküldése határideje ez év novem ber elsején jár le, de a bejelentésnek legkésőbb szeptember 15-ig kell megtörténnie mert a pályázók száma máris meghaladja az 500. A pályázatra beérkező összes képeket nyilvános kiállításon mutatja be »Az Amatőr« szerkesztősége. A nagyszámu értékes díjak megítélésére kitűnő amatőrfényképezők közül, festő- és szobrász-művészekből, műkritikusokból és a sajtó képviselőiből most alakítja a zsűrit a szerkesztőség. A díjkiosztás teljes pártállansággal biztosítja a pályázati titkos volta is. Részletes pályázati feltételeket és mutalványszámot díjtalanul küldje »Az Amatőr« szerkesztősége, Budapest, VII. /29. Baross-tér 15.

— **A téglagyártás** hazánkban elsőrendű iparrá fejlődött ki és amikor téglagyártásról van szó, mindenekelőtt az előnyösen ismert Bohn-féle hatalmas ipartelepekről kell megemlékezni, melyek a tulajdonosok szorgalma és szakavatottsága folytán a monarchia legnagyobb telepévé fejlődtek ki. A most Békéscsábán létesítendő új teleppel a cég hatáskörét ismét megnagyobbította.

— **Vasuti menetrend.** (Érvényes 1908. május hó 1-től). Csáktornyáról indul Nagykanizsa felé: éjfélt után 2 óra 45 perc vegyesvonat, reggel 4 ó. 48 p. gyorsvonat reggel 6 ó. 1 p. vegyesvonat, délelőtt 11 ó. 12 p. személyvonat, délután 4 ó. 22 p. gyorsvonat, este 10 ó. 26 p. személyvonat. — **Pragerhof felé:** éjfélt után 1 ó. 15 p. gyorsvonat, délután 4 ó. 20 p. személyvonat, délután 1 ó. 1 p. személyvonat. — **Zalaegerszeg felé:** reggel 6 ó. 10 p. személyvonat, délután 1 ó. 10 p. személyvonat, délután 4 ó. 26 p. vegyesvonat. — **Zágráb felé:** reggel 4 ó. 52 p. személyvonat, délután 4 ó. 25 p. vegyesvonat. — **Varasdi:** reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat, délelőtt 11 ó. 40 p. vegyesvonat, délután 1 ó. 15 p. vegyesvonat, este 11 ó. 1 p. vegyesvonat.

Csáktornyára érkezik Nagykanizsa felől: éjfélt után 1 ó. 11 p. gyorsvonat, reggel 6 ó. személyvonat, délután 12 ó. 58 p. gyorsvonat, délután 3 ó. 55 p. személyvonat, este 8 ó. 13 p. vegyesvonat, este 10 ó. 51 p. személyvonat. — **Pragerhof felől:** éjfélt után 2 ó. 37 p. személyvonat, reggel 4 ó. 45 p. gyorsvonat, délelőtt 11 ó. 54 p. személyvonat, délután 4 ó. 19 p. gyorsvonat, este 9 ó. 58 p. vegyesvonat. — **Zalaegerszeg felől:** reggel 8 ó. 53 p. vegyesvonat, délután 3 ó. 20 p. vegyesvonat, este 9 ó. 39 p. vegyesvonat. — **Zágráb felől:** délelőtt 10 ó. 38 p. vegyesvonat, este 9 ó. 44 p. személyvonat. — **Varasdi:** reggel 4 ó. 22 p. vegyesvonat, reggel 5 ó. 43 p. vegyesvonat, délután 12 ó. 32 p. vegyesvonat, délután 3 óra 21 perc vegyesvonat.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. BUDAPEST. Szíveskedjék tudósításait megkezdni. Azután kívánságának készséggel olegt tesztünk.

— **Olcsó bevásárlási forrás** őszi és téli idényre férfi- és gyermek ruhából olcsó árban *Nádasi József* ruharaktárában Csáktornyan. Mérték minták pontosan kiszolgáltattak.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Drávavásárhely.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
RHOSÓCZY ELEK

Glavni urednik:
BEZENHOFER MIHÁLY

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Veni Sancte Spiritus.

Mielimo, da ni više potrebno tak jako opominati roditelje na to, da bi si decu redovito vu školu pošiljali; već to svaki pripozna, da je potrebno detetu navuka slušati i vučiti se, ako neće da zaostane.

Započele su se škole. Učitelji i dijači, tak stari kak ovi ki su na novo vu školu došli s veseljem i najvećšom radošćom pozdravljaju jedendrugoga i milo prošiu mi-lošču od dragoga Boga. da njim se smiluje, da s veseljem budu mogli napredovati vu navuku: povekšavajuć si znanost, pravu veru vu Boga i iskrenu ljubav prama dra-goj domovini.

Kak se človek raduje nad ovim obite-ljom, gdje su si svi rada, i jeden drugomu ponizen, poslušen, gdje je siromaštvo iz bo-gatštvom vu najlepšoj slogi. Nit ga nē tam siromaštva! Svi su zadovoljni, veseli; i to jim je jedina želja, kak bi mogli svojemu dobromu voditelju, ki nje tak rada ina, ki nje tak nesebitno podpomaze vu navuku od leta do leta, svoju iskrenu ljubav skazali.

Znaju oni to dobro, da samo iz svojim dobrim ponašanjem, pak iz marljivostjom moreju to dostići. Zato i jesu ovi siromaki dost marljivi, i trsiju se, da bi sve ono, kaj njim je zapoved, podpunoma zvršili; nego nešteri siromaki se neprestalno tužiju: »Pro-sim lépo mama su me nē pustili vu školu;« ili pak: »mama mi nedaju peneze.«

Ovak je. Roditelji su krivi, da njim dete školu zamudi, i ovak mu celu leto pokvariju i dostput uništiju napredovanje vu navuku. Im ako samo pol dneva zamudi pak mu je na kvar, kak nebi bilo onim, ki na tjedne, na mesece doma ostaneju.

Kak započnemo šteroga posla, tak i dovršimo. Svigđe se je već ve škola zapo-čela, dijači su se već dali zapisati. Ali zato budu nešteri roditelji, šteri si decu nebudu vu školu poslali. Čekali budu, dok je opo-meneju, ili pak strofaju. Ovu siromašku decu, da kak, da je potlam težko stane tak vu školu iti, kak vučiti se. Ovi nikak nem-reju vu vučnji svoje vršnjake dostići, izda menje se znjimi skup dalje vučiti. Kakkvu muku moraju pretrpeli zbog toga celo leto tak oni, kak i navučitelj, ki bi je rada, zato s ovimi skupa vučil.

Zakaj ste anda vi nešteri roditelji tak nemarni? Ravno početek škole je najglav-neši. Im da bi 5—6 mesecov dost bilo na leto vu školu iti, onda bi već to zakon zdavnja bil odredil. Nego njeje dost. To i vi morete pripoznati, da se kroz 10 mesecov više moći navčiti, kak na primer kroz 7—8 mesecov. Pak su nit sva deca ni jeduaka. Zarad slabeši je potrebno i malo više vre-mena. Vu jednoj školi se pak svi jednako vučiju. Čuda je skupa dece, ni moći, kak su negda vučili, svakoga pojedinom vučiti. Pak onda koliko let je bilo potrebno, dok se je samo malo šteri pak pisati navčili. Već je bil nešteri 14—15 let star. To se već ve 6 let staro dete jako lahko jedno leto navči.

Nešteri človek, da već nezna kaj reći, onda veli: »Zakaj mu se treba tuliko vu-čiti?« Zato, moji dragi, ar ves svēt okoli napreduje, sve ljudstvo je bolje kuštno, i mi nesmemo zlostati, kak da bi mi na drugom svētu bili. Lahko je bilo negda lju-dem, dok je svaki imel dost zemlje. Onda je lahko rekel: »I ja sam ne išel vu školu,

pak sam dober gazda.« Nego njegov sin, šteroga je on ni štēl vu školu pustiti, je doveč gospodari, i njegvi vršnjaki, šteri su marljivo hodili vu školu su ga pretekli: oni su ne samo spametneši, nego već i bolši, jakši gospodari.

»Kaj mi je treba kniga? Na kaj su mi novine? Bolje da si za to duhana ku-pim.« Tak mi je jenput jeden takov trdo-koren rekel. da sam ga na čitanje, na ob-razovanje razuma i duše opominal. Vidite ov si rajši kupi takvo kaj, kaj more spav-kati, ili pošloknuti, nego da bi si kakve hasnovite knige, ili knižice prerēdil. Rajši ide v kčrmu, tam slušati kakvo smešno spo-minanje, pak ono vreme dok ne dela, rajš, ovak potepe, nego da bi čital.

Kak težko je moći takvi roditeljev decu na dober put napeljati?! Im sam otec se protivi najbolje, da mu se nebi dete kak počelo doma s knige vučiti. Kak nerazumni ljudi su to!

Samo vučeni ljudi znaju dobro gospo-dariti. Ako što, tak ravno poljodolavec bi moral biti dobro vučeni i naobražen. Kak bi se mogel pak svaki človek i na selu dost vučiti? Lahko, ako marljivo zvrši na selu sve razrede, kaj je potrebno, da se potlam iz knjig, iz čitanjem sam more dalje vezbati. —

Hvala Bogu, već su je i takvi, štere je ni potrebno opominati na to; za ovimi se budu i drugi ravnali, ar si njivo gospo-darstvo za primer budu zeli. Već se znam bojju takvi duhi, ki veliju: Najbolje bi bi-lo, ako bi se ljudi samo malo, štēti pak pi-sati vučili, a drugo nikaj. No — no, već znam nešteri IV—V-ga razreda detec već

ZABAVA.

O Svečanosti novoga Turna i Zvonov.

Kapelo iz Ráckanizsi 1906. dne 16. aug.

Na brežuljku gor, na ravnom,
Stoji lepi božji bram,
Komu mesto već u davnom,
Višnji je odabrao vam,
Mesto zgodno za svištite
Providnešen Božjih ruk,
Postalo je prostenište
Sveti Ivan Nepomuk.

Nadstolet »izvor« kršćanom,
Milostim — znebes odprt.
Bliznjim, daljnim okolčanom,
Kak čmelicam ružnat vrt.
Nam se po božjoj pomoći.
Još prenavlja i mladi.
Kak to lepi čin svedoči,
Koj se danas tu vrti.

Nad kapelu Rackanizku,
Lepa kruna Božjih hiz.
Stoji Turen kom na visku
V slavu Božju blišti križ.
Znovim turnom nam kapela,
Okorunjena stoji.

Znovim turnom je prijela,
Lepe nove zvone tri.

Na pločnicah je altarnih,
Skilila njegova nam rast,
On po rukah milodarnih,
Je podignut v božju čast.
Od kršćanskoga je puka,
Zrastel visok milodar,
Koga mnoga dobra ruka
S našala je na oltar.

Paradično i dostojnu
Slavnost —, posvetila dan.
Nas se ovak mnogobrojnu
Sabralo je od svih stran.
Znak veselja; Zrak potresa
Strel, Zvonenje, da od nas,
Gor sprovadja na Nebesa,
Nam zahvaljne pesme glas!

Tajinstveno pa speljava,
Svetla se iz Raja dol
Crta — koju obasjava
Sjaj Nebeskih Glorior.
To su duhovi Nebeski
Koje šalje višnji sam,
Svet Ivan Nepomucenski
Nje s procesjum pelja knam.

Za svoj Turen pa nam nese,
Dare Božjih Milosti.

On patron naš; Radujte se!
Čujte kaj nam govori:
»Odvetniak vaš hočem biti
Vi ste zame, Ja za vas!
Verno hočem govoriti,
Gor pri Bogu vsaki čas.

Pa nas lepo naš Svetitelj
Blagoslivlja vse taj dan.
Znjim sveti Ivan krtitelj
svet Janoš i svet Florjan.
Još Marija Božja Mati,
Za vsaki najmenjši dar.
Sim pošilja svoj: »Bog plati!«
Kad tu ima svoj oltar.

Vidi se, da i Kapela,
Ovak Zadovoljna je,
O dalje tako Zarela,
Žarka ljubav nam do nje.
Kako lepo kroz Zvonjavu,
Sim iz Turna govori:
»Včiniili ste vbožja slavu
Kaj ste zame včiniili!«

Teško delo, čin prekrasni
A u naše doba baš,
Završuju Velečasní
Ivan Ivko Župnik naš.
Sa njim cvet najlepšeg cveča,
Taj bu još nad grobom cval,

Trajan spomen kroz stoljeća
Doklam bude Turen stal.

I kudgod bu Zvon Ozvanjal
Po okraju širokom,
Bude njih lepi čin nasinanjal,
Takaj kasnim rodovom,
Slavi božjoj vsa činjenja
Pa nam dobre děla su.
V knjigu večnoga Življenja
Tam bo vse popisano.

Stoj nam anda, lepi Turen,
Mnoga leta jak i čvrst.
Ti nam jasen i siguren,
Na Nebesa kaži prst.
Dži se nad Rackanizum,
Čvrsto kroz vekove vse.
Pa nam kržaj svojim križum,
Naše brege i polje!

V Slavu božju vsim Živućim,
Pa Zvonov odzvanjaj Glas,
V pokoj vsim Vumira jućim
Kad nam dojde zadnji čas!
Oj teh zvonov glasi milí,
Dragi Žešu to nam daj!
Za popuhtino Zvonili,
Dušam našim gor u Raj!

Stožil: M. Kutnyák
zvonar.

zna, kak ov šumak, zato se tak jako boji. Tak mu treba, zakaj se ne vezba i on dalje, ako je u dobru službu trefil, pak se je onda i priliku imel vučiti.

Najte si nit zato zeti vun, i doma zastavljati decu, ar barem od IV-ga razreda već pri svaki službi potrebuju svedočbu. Kuliko dečkov ide ve od škole—do škole prosit, kak bi mogel dobiti od toga razreda svedočbu. Prez toga nemre vu službu doiti. Kak se zalostiju ve, da su je za ono vreme roditelji ne pošiljali redovito vu školu. Ve si više nemreju pomoći.

Zato vas, dragi roditelji ve na početku školskoga leta još jedenput opominamo, zarad dobra vaše dece, koje dobro njim više nigdar nebi mogli podeliti, i prez česa pollam nit živeti nebi mogli, ako očete to imeti, da vam deca vu svakom navuku lépo napreduju, pošiljajte nje ve od početka škole redovito vu školu, ar samo onda budu mogli razreda redovito zvršiti.

Obćinske poglavare pak prosimo, naj oštro imaju na brigi, ali je svako dēte zapisano, pollam pak ali redovito hodiju vu školu.

Vu šteroj občini pak nebi bila škola, pak deca nikam nebi vu školu hodila, to odmah naj javiju g. školskomu inspektoru, da se tam šćim predi škola v temelji i započne. Ja mislim, da si ljudi već očeu za takve stvari pobrinuti, samo ako je što ne spaćuje. Najte se dati spaćiti, ar ovi bi zaistinu izda to rada imeli, da bi ljudi još i ve samo tak vućeni bili i tuliku slobošćinu imeli, kak su negda još pred stotinami leti imeli.

Škola vam je jedino, kaj vam je svim jednako na najvećšu hasen, zato najte ju zanemariti, gđe pak još nemate školu, a mogla bi biti, ali morala bi biti, tam nit jeden den najte duže čekati, nego podignite ju.

Ovak čete preobladati najvećšega neprijatelja: neznanje.

Kalampēr se kviri.

Letos smo mogli spaziti, da se je kalampērova cima na nešteroj zemlji preza-grod posušla. Tomu je nē samo suša bila zrok. Betega je dobil, novu formu betega, kaj je predi ni bilo na njem. Već više lét tomu, da se je ov beteg počel siriti v Nemškoj. Ve je već i tu ova pogibelj. Kak bi mi mogli biti prez nesreće!

Dvoje vrsti je ov beteg. Prvoga, šteroga Fusarium zvana glivica, goba zrokuje, ovak moći poznati: Na koncu juniusa meseca, nego jošbolje v julijuš i augustušu je moći spaziti, da na nešterom grmu, na kalampirovoj cimi se počne od vrha doli listiće zasukavati i po času se užiti pak očrjeni, na zadnje od vrha počne doli curiti.

S početka se zato nišće ni maral, ar kalampēr je dost debeli zrasel. Nego, ako iz takvoga grma kalampira pri oku razvezemo, tam je žuti. I ako takvoga kalampēra posadimo, s ide, nego cima mu je menjša, pak još predi se posuši, i jako drobni kalampir zraste, kak orehi, lešnjaki, k tomu je negda i ovehjeni. Ako ve takvoga kalampēra posadimo, ov negda niti ne stira, ako ipak s ide jako hitvana cima mu zraste, odmah je žute, črlene, plave ili modraste farbe, i pod grmom nikaj, ili kak grašec drobno zrnje, kalampēr.

Ov beteg, kak vidite po času nam more uništiti svega kalampēra. I letos moremo videti, kuliko kvara nam je već ve napravil.

Braniti se je ovak moći: dok je još poznati po listju (po žutom, črlenom, črleno-modrastom listju) betežnoga, falingastoga kalampēra, napravimuo mo nekakvo zlamenje — krpu je moći na njea svezati, ili na primer iz vapnom pošpricati — pak ovoga svikak poseb moramo skopati, ili kaj je još najbolje, proti svinjam kuhati. Ovoga niti za nikaj ni smeti saditi. Saditi je samo čisto zdravoga kalampēra slobodno, takvoga, šteroga je cima uvěk takva bila, kak mora biti.

Drugoga betega na kalampēru pak bakterije zrokuju. Ako kalampēra razrežemo, pod helinjem okoli vidimo kotaca. Ako je kalampēr zdrav, onda je nē preveć poznati ovu kariku. Nego, ako je falingasti, onda je ova karika crnkasta. Takov kalampēr je pokvarjeni, nema teka i fletno se skvari. Ako takvoga kalapera posadimo, ako s ide, cima se fletno posuši, v zemlji pak ov kalampēr čeli ostane. Na cimi listje dobi črne piknje, pak ne, kak pri prvom betegu, od vrha doli počne se listje sušiti i curiti, nego iz odspoda k vrhu se suši i curi. Negda takvoga kalampēra cima čisto dobro raste od kraja, nego tak v julijušu v grmu neštera ili pak sva cima ovodeni, i črne piknje dobi, zatēm se posuši. V takvom grmu je zato prilicno kalampēra, nego niti ov je nē zasaditi, ar i ov beteg se takaj najbolje kroz zato siri.

Nego i od cēloga kalampēra je nē uvěk zdrav grm, ako vezete kalampēra, da ga sadite. Ar ov beteg, bakterije jesu i vu zemlji, pak ako kalampēra režete, kroz zato dojdeju vu kalampēr i tak vu cimu, i vu ves plod, kaj je pod grmom. I ovoga je ravno tak potrebno zbležati pak poseb skopati ili proti pohraniti, da se nebi med semenatoga pomēšal.

Dobro si anda zberite kalampēra za seme, pak da ga sadili budete, makar je tak debeli kak srednja putra, zato ga najte rezati.

KAJ JE NOVOGA?

— **Velika nesreća.** Kak »Budapest« novine pišuju, v nedelju su se dvē velike nesreće pripetile, i to: jedna na zagrebačkoj štreki, a druga blizo Beča. Ova zadnja je ne bila tak velika, nego s tim strašneša je bila na zagorskoj željeznici, de jih je više mrtvi ostalo. Od ove nesreće sledeće pišuju: V jutro ob 5 vuri je išel z Zagreba personalski cug v Čakovec. Po šesti vuri je došel na Pusta-Bistra, koj stacion je ne daleko od Velikoga Trgovišća. Najenput je samo nekaj sprašćalo i vagoni su jen na drugoga skoćili. Vu sledećim hipu su se v grabu prehitili dva kotli, i za sobom potegnuli devet vagonov. Isto onda se jen kotel rezpoćil, od česa se je par vagonov vužgalo. Na cugu je bilo blizo dvē sto rezervistov, koji su na veliku muštru putovali. Najpredi su ovi skoćili na pomoć si-romaškim putnikom, koji su ležali i krićali pod vagoni. S pomoćjom željezničkih činovnikov najpredi su pogasili ognja i samo onda su počeli nesrećne putnike pod vagonov vun vleći. Ob osmi vuri je došel na pomoć od Zabuka jeden cug, a okoli desete vure pak iz Zagreba jeden. Dva ljudi su, odmah mrtvi ostali poleg nesreće. Najpredi je vumrl Hiltter Antal, voditelj lokomotiva, komu je kotel obedvē nogo pod se spravil tak da su mu morali obedve noge odrezati i stopram onda suga potegli vu z pod kotla. Onda mrtva je ostala još jedna težakinja

iz Zagreba. — Zvun ovih devet jih je, koji su na smrt ranjeni i dvanajst, koji su ležeše rane dobili. Nesreća je tak nastala, da se jedna šinja rezdrapila i vun se poškliznula zpod kotaćov. Kak su zavzedili v Zagrebu, kaj se pripetilo, na sve strani je veliki strah nastal, kajti je više zagrebečkih obitelj putovalo na ovim cugu. Prestrašeno ljudstvo je javkajuć obkolilo špitala i špitavalo, kak se pripetila nesreća i koji su ranjeni — Na cugu su putovali i Frank i Elegović orsački ablegati, koji su na sreću zdravi ostali. Z mesta, de se ta nesreća pripetila, su već sve pospravili i ve već opet hodiju cugi, tak kak predi. —

A kak ravnateljstvo državne željeznice javi, nesreća se ovak pripetila: Augustuša 30-ga v jutro ob 5 vuri se genul iz Zagreba 6815 cug, koj dojde v Csáktornya predpoldne ob 10 vuri i 38 minut. Med Pusa—Bistra i Veliko—Trgovišće stacioni se je jedna šinja potrla i od toga je cug vun skoćil. Zmed putnikov je Kašper Verona zagrebačka stanovnica vumrla, a šest putnikov, po imenu: Nanednik Istvan z Novoga sela, Jolančić Jako iz Zaboka, Koš Andrea iz Krapina—Teplic, Preložnjak Gju-ra poštar, koj je pratil cuga su težko oranjeni, a osem putnikov, po imenu: Fabianić Roza iz Verbovec, Kalec Miko, Kalec Franjo iz Pregrade, Kaukels László i njegova žena iz Zagreba, Gabiček Miko iz sv. Kriza, Maizner Dragica iz svatnine, zvun toga još jeden soldat su menjše rane dobili. Z med željezničkih službenikov je Hitter Antal, voditelj parovoza vumrl. Szović Gju-la grējač je težko oranjen, doćim Roth Mojzeš voditelj cuga, Dankó Imre, Željeznjak Jožef, Magjarić Istvan su samo malo ranjeni. Jedna stran nesrećnikov vu zagrebaćkim špitalu leži, a drugi pak Varaždinu. Željeznica je već 31-ga odprta bila.

A iz Beča javiju, da se na Hütteldorf-Hacking kolodvoru jeden personalski cug zaletel v korlat. Pet putnikov je ranjeni na lehkoma. Iztraga teče.

— **Koj se na novo porodil.** Za jedne amerikanske novine smešne stvari pišuju. K uredniku ovih novin dojde jeden čovek i veli:

Čujete gospone, vi ste za me pisali v čerašnjim broju, da sam vumrl. Kak sami vidite, to je nē istina i zato vas prosim, da ovu falingu popravite. —

Ako su mo.e novine to pisale — od govori urednik — onda mora biti istina kajti moje novine nigdar nepišuju laži. —

Ali kam govorite — gospon urednik — im vidite, da pred vami stojim, kak bi onda bil mrtev?! To nemre biti!

More! — Nemre! — Lažete! — Vi lažete! — takve reći su išle med njimi tak dugo, dok su se nē grdo posvadili.

Nazadnje se domisli urednik i veli:

Čujete gospone, zakaj se mi šćricamo za to jeli ste mrtvi ili živi? Ite v miru di-mo, i da bute osvedoćeni, da vas na velikoma šćtimam zutra dojde vaše ime v novine i to med onimi, koji su se dēnes narodili.

— **Popravek.** Vu tridesetdrugim broju je bilo pisano, da je Kovačić Izidor 18 lét star dečko z Ormoša kamenje metal Serša Mariji. Ve nam Gorićanec Antal piše z Ormoša, da je to ne istina. On nam piše, da je čakoski kr. kotarski sud ostavil, da je Kovačić Izidor ne bil Krivec, zato, kajti se je Serša Maria s revolverom branila i ona bi njega predi pogodila s kuglyom, kak on nju s kamenom.

— **Strašno dēte.** Filos Istvan z Bak-tüttōsa je jako svadljive nature bil. Navēk se je svadil, osobito svojom materom, koja je nē stela s imetkom onak činiti kak bi njemu bilo drago. — Višeput se pripetilo — kak njegovi susedi povēdaju — da je vu srditosti zgrabil za revolvera i strēlal na mamu, — zbog česa su ga zaprli. — Ove dneve su se opet grdo posvadili i drugi den v jutro, kak se to pripetilo su mater mrtvu našli v poštelji. Na šinjaku je bilo više modrih filekov, koji su svedočili, da je ženu nešči zagutil. Svaki je odmah na sina mislil, koj je on den zniknul, kak da bi ga zemlja pojela. Počeli su ga iskati, i tak dugo hodili sim—tam, pregledavali, dok su ga nē našli v žganjari — mitvoga. Obesil se je — brzčas od straha, kaj ga nebi žandari vlovili i peljali pred sud, koj bi strašnu kaštigu hitil na krvoloka. — Više dece je ostavil za sobom.

— **Beteg med krumpirom.** Kak svi dobro znamo i vidimo, letos je krumpir sve povsūd jako hudi. Jesu takva mesta, de niti ono seme nedobiju povrjeno, kaj su razsādili. Dva betegi zrokujuju to, koji su se i prveša leta kazali, ali nē na tuliko kak letos, i to: kaj se frče, suši cima i drugoć kolustastni beteg.

Ovaj beteg se najpredi v Nemškim kazal; pri nas samo dē-dē. Ali letos, kak novine pišeju osobito v severnozapadnoj stranki je na nikaj spravil krumpira. — Poznati ga po tem, da koncem juniuša, ali još bolje v juliušu i augustu mesecu se počne cima odzgor frkati, i dobi žuto črnkastu farbu. — To ide sve niže i niže, tak dugo, dok se sva cima neposuši. Naravski, da v takvoj jamici, de je cima suha, ga niti krumpira ne. — Kakov je to kvar, osobito v onim kraju, de se ljudi tak rekuć najviše s krumpirom hraniju, kak su toli — to nam ne treba na širje rezlagati.

Proti tom betegu se ne moći s drugim braniti, kak seme po zdravo i čitavo seme posadimo. mo samoga krumpira, ili z takove jami s tim, dadima sušila krumpira ostavili za, Nezrelo nipošto nesmemo. Za seme ostavce, de setakvoga krumpira kojemu je cima zdrava, zelena. — Naravski da do toga samo tak dojdemo, ako već v juliušu, augustušu za znamenim one grme, de se cima suši. Ovoga krumpira poseb jemljimo vun iz zemlje. A zdravoga ostavimo za seme. Ovo preporučamo svakomu gospodaru, koj oće, da ne bu i kletu kvaren truda.

Lepa ženitba. Kojemu poljodelavcu je došlo da na pamet, da bi si grofici zel za ženu? Z proste hižičke odseliti se vu kaštelj, de se sve svēli od zlata i srebra. Malo je takovih poljodelavcov, koji bi se mogli s takvum ženum dičiti. Ali zato se itak pripetilo, da se poljodelavec dopal mladaj, lepoj grofici i srđce njoj se vužgalo na tuliko, da je ne miruvata tak dugo, dok je ne prisegla z njim pred oltarom: do moje i do njegove smrti. Ondrašik Janoš se zove taj mladoženja, 26 let star dečko, koj se ove dneve zdavaj v Pešti s Pongrác Henriette Trezikom, 17 let starom groficom. Po zdavanju su najpredi pili z pisanoga vrčka, a zatim odputovali do Vagrēffalu, de mladoženja ima svoju malu, s trstikom pokritu hižičku. — Grofici se bolje dopada ta hutica, kak njegovoga oca najsvetleše palače.

Da bi bar Bog dal, da bi koj Medjimurec došel do takove sreće!

— **Tigriš.** »Modern Review« zvane novine čudne stvari pišeju od ove zveri, kak čitamo vu jednih novinah. Kak gori imenuvane novine pišeju, svako leto do 4 jezer ljudi zakole i požere ova beštija, i to — kak statistika kaže — od 1900-toga leta do 1904-ga. — A da je kakov glad, onda je još pogibelješi, kajti onda dojde doli z bregov na ravnicu i kole, do česa samo dojde. — Kak statistika kaže, od 1880-ga do 1884-ga leta su tigriši ne menje kak 190 jezer marhe zaklali i požrli. Ne je zato svaki tigriš strašen. Dok ne je čovečje meso, tē čas neantuje čoveka. Nego kak prviput zagrizne v čoveka, od ove vure je strašen za mrcvariti. Onda već se neboji nutri dojtj v selu po bēlim dnevju i na vulici zgrabi čovek ili čez oblok nutri skoči v hižu da pograbi, koga samo najde, budi on stari ili mladi to je njemu sve jedno. Včepūt iz zibke vun potegne cecatno dēte i žnjim odbeži v šumu. Za jednoga tigriša pišeju, da je sam 200 ljudi zaklak i pojel; još strašneše glase povēdaju od Himalaya tigriša, koj je 3 sto ljudi spravil, na drugi svēt.

Kak se kuri dohan?

Da se dohan pobere, nesme se najenput napeljavati ili nizati, nego predi se mora kuriti jen čas.

S tim to očemo dostiči, da se listi s čim predi dozreliju i da lepšu farbu dobiju. Na triskoma pobrani dohan je trdi, rad se potere, prelomi, zato bi falingu napravili ako bi takove listje nizali. K tomu se težko suši, i onda, da je suhi, nedobi onu farbu, kak mora imeti, nego ostane zeleni, kak otava. — Niti je nē tak žilav kak mora biti.

Prostoga, s velikim listjom dohana moramo anda predi kuriti. To tak svršimo da v škednju ili parmi, de se već suši, potepemo na pod po 4—5 prsti suhu slamu, i to koja je duga. Nego kuriti se dohan samo v takovoj parmi mora, koja se da zračiti. Vzadušenoj komori nesmemo dohana kuriti.

Na ovu slamu položimo onda listje, i to tak, kaj listi malo na šrek stojiju, klica mora na slami biti a vrh gori obrnjen. Scim bolje stoječki stoji dohan, s tim je bolje. Vu takovom položaju listi netersiju jen drugoga, nepari se friško, nego pomalen. i ne se moći bojati, da bi se nam dohan svužgal. Listje moramo v rede metati, i med redi ostavimo prazno, ako bi se moral premetati, kaj ga imamo kam deti. Dobro je ako je pri hiži toplomer. Da jenput dohan se na tuliko stopi, da ima 34—35 C. gradov, onda se mora premetati. Jako je dobro, ako listje — da se preniece — dobro natepemo, kaj doli scuri, žnjega voda i malo se rezhladi.

Ako je vručina v dohanu vekša od 35 gradov isto tak, ako se ona voda, da dohan švica, nestepe doli, takov dohan v najbolšim slučaju ostane flekast; dobi lisičju farbu rad se ruždji, hudoga teka je, s jednom rečjom, nevalja nikaj. A koj je premetani vu postane žilav i za čas ga je moći nizati,

Našim goričancom.

*Vinogradov poras,
Tužni sadašnji čas.
Došo i Strigovskim
Bregom Medjimurskim.
Plaka tam Vinski duh
Trs je za trsom sah,
Vuška izosala sok je njegov'*

*»Spraznila Vinsko klet.
Oh pa nezdvajaj svet!
Došel i preobrat,
Za lepši Vinograd.
Traje zasadjaju
Novo napravljaju.
Stedi prnovljenje naših bregov.*

*O Goričanci Vi!
Sam Bog vas naj Živi.
Kad pak na nasadnov,
Bog da svoj blagostov,
Na nas poljanec dol,
Nislite na oko,
Med lagvi punimi vaših pivnic.*

*Pa nepozabite
Da nas povabite,
Susedi dojdte knam,
V klet alj naš Vinski hram.
Zedjice si gasit,
Znami Zajedno pit,
Slatkoga „Nektara“ naših Goric!*

složil:

Martin Kutnjak.

Nekaj za kratek čas.

Jeden švaba je kakti baka služil pri soldačiji za ono vreme, da je bila glasovita bitka pri Königgrätzu.

Komaj, kak je došel dimo od soldatov, odmah se skup spravi rodbina, i spitavaju ga, naj povē, kak je bilo pri Königgrätzu, za kojega znamo, da su pobegli švabi. —

Ov baka počne povedati gizdavo kaj—kaj takvoga, kaj se nigdar nē pripetilo. — Jeden prevējani šogor je ne mogel poslušati dugo ove laži i zato veli:

Kak je to šogor, da ste vi navēk tirali burkuša, on je bejžal, vi ste — kak velite sami — prvi bili med onimi koji su preisa tirali pred sobom, pak je itak vas dostigla kuglja, i to ne od prve, nego od zadnje strani.

Hm! poči na to osramočen švaba, kaj neznate vi šogor, kaj je burkuš ne od prvoga, nego od zadnjega kraja imel pušku nabitu?

Huncut.

Jednoga soldata su, zhok nekše pogreške nb rapport zvali, a zatim odsudili na rešt.

Da ga je profóz sprevajal v rešt, stane knjemu jen pajdaš i pita:

Hová mégy testvér? (Kam ideš brate?)
Ēn bizony gyakorlatra. (Ja veras idem na muštru)

Je pa kak, prez svega? — pita pajdaš Dehogy, testvér. Hát nem látod, hogy ott hozza a csatlósom a fegyvert utánam: (Kaj bi! Nevidiš, kaj za menom nese pra-težar pušku?).

Obznane urednika.

M. K. Rácz-kanizsa. Hvala za pjesme! Vaše pjesme navēk radi primemo, kajti su jako dobro i lepō slozene. Onu drugu bumo upotrešili v kalendaru.

M. J. Muracsányi. Kak sami vidite, vaši dopisi su došli vu novine tak, kak ste sami željeli. — Pošćite nas s vašimi redi višekrat.

R. Mihály. Fiume. Miért nem értesitesz olykor — olykor a fumei dolgokról, mi történik az ottani véreink között? A hol annyit murakózi tartózkodik, mint Fiumében, ott minduntalan, elfordul olyan esemény. mely megérdemli, hogy nyilvánosságra hozzuk. Üdv!

Gabona árak. — Ciena zítka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	20.50—
Rozs	Hrż	14.50—
Arpa	Ječmen	14.00—
Zab	Zob	15.20—
Kukoricza új	Kuruza nova	14.00—
Fehér bab új	Grali beli	17.70—
Sárga bab	» zuti	15.00—
Vegyeb bab	» zimésan	14.00—
Kendermag	Konopljenosem	20.00—
Lenmag	Len	21.00—
Tökmag	Koščice	20.00—
Bükköny	Grahorka	15.00—

1908. 685/2. sz.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. 102. tcz. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járás-bíróság 1908. évi V. 389/l. számú végzése következtében Dr. Hidvégi Miksa ügyvéd által képviselt Néptakarékpénztár részvény társaság javára Marcius Rókus és neje tól-falusi lakosok ellen 5000 kor. s jár. erejéig 1908. évi július hó 29-én foganatosított ki-elégítési végrehajtás utján lefoglalt és 730 koronára becsült 1 szekér, 1 kocs, 1 kuko-rica morzsoló, 2 kancza ló, 1 tehén 2 bi-kaborju, 2 sertésöl és 1 kukoricakaszó álló ingóságok nyilvános árverésen eladának.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járás-bíróság 1908-ik évi V. 358/2 sz. végzése folytán 5000 korona tőkekövetelés, ennek 1908. évi febr. hó 17. napjától járó 6% ka-matai és eddig összesen 170 kor. 55 fill. bírósággal már megállapított költségek erejéig Tótfalusi alperesek lakásán leendő meg-tartására

1908. évi szept. hó 12 napjának d. u. 1/3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. év-LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készí pénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek becs-áron alul is el fognak adatni. 814

Csáktornya, 1908. aug. 30.

Egy jó erkölcsű fiu

tanulónak

839 1—1 felvétetik.

Tomka György

vas- és fűszerkereskedésében

Alsólendván.

LEGJOBB

aczellöntvényeket

892 1—3 és

lágylöntvényeket

szállit gyorsan és olcsón

Gugler és forray

Budapest, V., Váci-ut 162.

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30—50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet

Halászlati, vadászati, torna, vivó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportcikkek üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.

20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

607 34—52

A ki a

Tolnai

Világlapját

hetenként 24 fillérért megveszi

Strausz Sándor

könyvkereskedésében Csáktornyan

az ajándékul kapja

(a bekötés csekély megtérítése ellenében) a 240 koronát érő (8 kötetes)

Világtörténelmet.

Páratlan diszkötés.

Az első kötet tartalma:

A francia forradalom

425 oldalon számtalan képpel.

Görcscsillapító és szélhajtó

hódanycsöppek

1844. óta elismert legjobb háziszser az étvágy emelésére és az emésztés előmozdítására.

Egy üveg ára 1 kor.

Kevesebb mint 2 üveg (ládával együtt 2 K. 50 fill. utánvétellel) nem küldhető. Kapható:

BITTNER GYULA, gyógyszer-tárában

GLOGNITZ (Alsó-Ausztria.)

A Wlassits Gyula utcában levő Stolczer-féle ház, (a polg. iskola mellett) szabad kézből

eladó.

Bővebbet Stolczer József pék-mesternél Csáktornya. 827 3—3

IRDETÉSEK

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Pollák Bernát

órák és ékszerész

Varazdin, ferencz József-ter.

Keil-Lakk

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glaser“ fénymáz 90 fillér.

Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.

Keil-féle szalmakalaptesték minden színben.

833 3—6

Mindenkor kaphatók.

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyan. — Horvát A. Varazdon.

A legkapósabb politikai napilap: „AZ UJSÁG“

Főmunkatársak:

Nerczei Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: **GAJARI ÖDÖN.**

Társszerkesztő: **Dr. ÁGAI BÉLA.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	28 kor.	— fill.
Fél évre	14 "	— "
Negyed évre	7 "	— "
Egy hónapra	2 "	40 "

Hetenként ASSZONY- és GYERMEK melléklet.

Megrendelő cím:

„AZ UJSÁG“ kiadóhivatala

840 1—4

Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ UJSÁG“ olvasóterme a vidékről a fővárosba érkező előfizetőinek rendelkezésére áll.

Páratlan és
csodás hatása!

Hölgyek részére nélkülözhetetlen!

Legjobb szépitőszér a

826

Földes-féle **MARGIT-CRÉME.**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szepilőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kismilja a ráncokat és az arcot fehérre, simává varázsolja, üdit és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hőlgypor (3 színben) 1 kor. 20 fillér. — Margit szappan 70 fill. — Margit-fogpép 1 kor. — Margit-arcvíz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben. Postán utánvétellel, vagy a pénz előz tes beküldése után küldi a készitő:

Földes Kelemen, gyógyszerész, Arad.

Csáktornyan:

Pethő Jenő gyógyszerárban.

Óvakodjunk
utánzatoktól!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgépek,
szalmakészítők, járgány-cséplőgépek, lóheró-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
aszénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szeoskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytetemes
szél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Bohn M. és társai

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
szakmában Ausztria-Magyarországon a

Bohn-féle téglagyárak

824 **NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.**

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás.

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

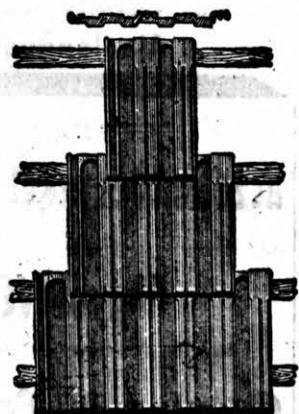
GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcse-

repek. Legelőcsőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági át-
fedő cserép 272 sz.

ZSOMBOLYAI GYÁRTMÁNY.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserép 253 sz.